

Eesti Arhitektide Liit
info@arhliit.ee

Teie 14.07.2026

Meie 11.08.2026 nr 13-5/2484-2

Eesti arhitektuurivõistluste juhendi muutmise eelnõust

Anname arvamuse „Eesti arhitektuurivõistluste juhendi“ eelnõule ja teeme järgmised märkused ja ettepanekud.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium peab juhendi rolli kvaliteetsete arhitektuursete ja ruumiliste lahenduste otsimisel oluliseks. Juhend toetab professionaalset, läbipaistvat ja kvaliteedipõhist võistlusmenetlust ning aitab kaasa kvaliteetse ehitatud keskkonna kujundamisele. Samuti on positiivne, et juhendis on sätestatud põhimõte, mille kohaselt peab võistlusülesanne arvestama avalikku huvi väljendavate lähtealustega, sealhulgas kehtivate või koostamisel olevate planeeringutega, ega tohi olla vastuolus kehtivate planeeringutega, kui nende muutmist ei kavandata.

Samas märgime, et võrreldes 2013. aastal kinnitatud juhendiga ei ole ruumilise planeerimise käsitlust juhendis sisuliselt edasi arendatud, kuigi vahepealsel ajal on täienenud nii riigi ruumilooke poliitika kui ka ruumilise planeerimise õiguslik raamistik. Eelkõige on kujunenud kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted ning täpsustunud planeerimisseaduse eesmärgid ja põhimõtted kvaliteetse elukeskkonna kujundamisel.

Arvestades, et arhitektuurivõistlusi kasutatakse lisaks ehitusprojektidele ka planeeringulahenduste leidmiseks, peame oluliseks juhendi edasist täiendamist viisil, mis looks selgema seose arhitektuurivõistluste ja ruumilise planeerimise eesmärkide vahel.

Teeme ettepaneku kaaluda juhendi täiendamisel alljärgnevaid täiendusi.

Esiteks soovime täiendada juhendi aluste loetelu viitega planeerimisseadusele ning selles sätestatud ruumilise planeerimise põhimõtetele. Kehtivas sõnastuses on planeeringute rolli käsitletud üksikutes sätetes, kuid planeerimisseadus kui kvaliteetse ruumilise arengu keskne õiguslik raamistik ei kajastu juhendi alustes sõnaselgelt. Planeerimisseaduse eesmärgid ja põhimõtted annavad olulise sisendi ka arhitektuurivõistluste korraldamisele, eriti juhul, kui võistluse eesmärk on parima ruumilise või planeeringulise lahenduse leidmine.

Teiseks soovime seostada juhendis kvaliteedikriteeriumid selgemalt kvaliteetse ruumi aluspõhimõtetega. Kuigi juhend lähtub kvaliteetse lahenduse leidmise eesmärgist, võiks avaliku ruumi, maastikuarhitektuuri ja planeeringulahenduste võistluste puhul olla sõnaselgelt viidatud tervikliku ruumilahenduse, inimkeskse ruumi, ligipääsetavuse, kohapõhisuse, pärandihoiu, kestlikkuse ja ruumilise sidususe põhimõtetele. Selline täpsustus aitab paremini siduda arhitektuurivõistlused riigi ruumilooke eesmärkidega ning toetaks kvaliteetse elukeskkonna kujundamist.

Kolmandaks peame oluliseks arvestada arhitektuurivõistluse ja sellele järgneva planeerimismenetluse omavahelist seost. Planeeringulahenduse leidmiseks korraldatud

arhitektuurivõistluse võidutöö annab parima ruumilise lahenduse lähtekoha, kuid selle elluviimine toimub planeerimismenetluses, kus tuleb arvestada planeerimisest tulenevaid avalikustamise, kaasamise, kooskõlastamise ja mõjude hindamise nõudeid. Seetõttu võivad võidutöös esitatud lahendused planeerimismenetluse käigus täpsustuda või muutuda. Meie hinnangul peaks juhend seda põhimõtet selgemalt kajastama, et vältida ekslikku arusaama, nagu oleks võidutöö hilisema planeerimismenetluse suhtes muutumatult siduv. Planeeringulahenduse kvaliteet kujuneb lõplikult välja võistluse tulemuse ja sellele järgneva planeerimismenetluse koosmõjus, mistõttu peaks võidulahenduse autor olema kaasatud ka planeeringulahenduse edasisse koostamisse ja menetlusprotsessi.

Lisaks eelnevale märgime, et 2026. aastal esitati kooskõlastamisele kutseseaduse eelnõu¹ (teatud juhtudel ka kutse- ja oskuseadus), mille tõttu on mõistlik korrigeerida ka juhendi terminikasutust (ennekõike 7. peatükk).

Palume ühtlasi korrigeerida viited ja loetelu punktid (nt punkt 62 juhendis ei sisalda teksti, mistõttu muutuvad kõik teised eelnenud ja järgnenud viited juhendi tekstis).

Juhime tähelepanu asjaolule, et 12. peatükk „Võistlustööde hindamine“ võib tekitada segadust, kuna ei ole täpselt võimalik aru saada, milline roll on žüriil võistlustööde kvalifitseerimisel ja millele tuginedes seda otsustatakse (seos juhendi 6. peatükiga). Samuti jääb arusaamatuks, miks tuuakse juhendisse kvalifitseerimiskomisjon (2. peatükk), kui selle komisjoni roll ei kajastu võistlustööde kvalifitseerimisel. Niisamuti puudub igasugune regulatsioon kvalifitseerimiskomisjoni moodustamise korra kohta.

Kokkuvõtvalt leiame, et nimetatud täiendused aitavad tugevdada arhitektuurivõistluste rolli kvaliteetse ruumiloo vahendina ning suurendavad juhendi kooskõla tänaste ruumilise planeerimise põhimõtete ja kvaliteetse ruumi eesmärkidega. Juhend ei oma õiguslikku tähendust ja sellest lähtumine on haldusorganile vabatahtlik, ent suunab parimat praktikat. Juhendi ajakohastamine ettepanekute alusel toetab ühtlasi selle praktilist rakendamist, säilitades samal ajal juhendi senise ülesehituse ja hea tava põhimõtted. Oleme valmis osalema sisulistes aruteludes juhendi tööversiooni täiendamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ivan Sergejev
planeeringute asekancler

Andres Levald
Andres.levald@mkkm.ee

Ahto Pahk
Ahto.pahk@mkkm.ee

Helen Madison
helen.madison@mkkm.ee

¹ [EIS](#)